

Raqamli Transformatsiya Jarayonidagi Muammolar Va Ularning Yechimlari

Turdiyeva Gavhar Saidovna¹

Annotatsiya: Maqolada raqamli transformatsiyaga o'tish jarayonidagi muammolar va ularni yechish usullari tahlil qilingan. Raqamli transformatsiyaga o'tish jarayoni strategik va tizimli yondashuvni talab qiladi. Ushbu maqolada bu jarayonni muvaffaqiyatli boshqarish uchun tashkilotlar muammolarsiz bosib o'tishlari va o'tishni lohilashtirilgan tarzda amalga oshirishlari uchun zarur bo'ladigan tavsiyalar belgilab berilgan.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, sun'iy intellekt, strategiya, biznes jarayon.

Kirish.

Raqamli transformatsiya - bu o'zgaruvchan biznes va bozor talablariga javob beradigan yangi biznes jarayonlari, madaniyat va mijozlar tajribasini yaratish yoki o'zgartirish uchun raqamli texnologiyalardan foydalanish jarayoni. Bu raqamli texnologiyalarni tashkilotning barcha jabhalariga integratsiyalashuvini o'z ichiga oladi, bu uning qanday ishlashini tubdan o'zgartiradi va mijozlarga qiymat beradi. Raqamli transformatsiya jarayonida bulutli hisoblash, sun'iy intellekt va ma'lumotlar tahlili kabi yangi texnologiyalarni qo'llash, shuningdek, raqamli asrda raqobatbardosh qolish uchun biznes modellari va jarayonlarini qayta ko'rib chiqish kiradi.

Muhokama va usullar

Raqamli transformatsiyaga o'tish strategik va tizimli yondashuvni talab qiladi. Bu jarayonni muvaffaqiyatli boshqarish uchun tashkilotlar bajarishi mumkin bo'lgan ba'zi bosqichlarni tahlil qilib chiqamiz:

1. *Raqamli transformatsiya maqsadlarini aniqlash:* raqamli transformatsiya tashabbuslarining maqsadlari va istalgan natijalarini aniq belgilash zarur. Raqamli texnologiyalar innovatsiyalarni rivojlantirishi, samaradorlikni oshirishi va mijozlar tajribasini yaxshilashi mumkin bo'lgan asosiy sohalarni aniqlab olish kerak.

2. *Raqamli transformatsiya strategiyasini ishlab chiqish:* butun tashkilot bo'ylab raqamli texnologiyalar va jarayonlarni joriy etish bo'yicha yo'l xaritasini belgilab beruvchi keng qamrovli strategiyani yarating. Strategiyani biznes maqsad va vazifalaringiz bilan moslang.

3. *O'zaro funktsional hamkorlikdagi jamoani yaratish:* raqamli transformatsiya bo'yicha sa'y-harakatlarni amalga oshirish uchun turli bo'limlar vakillaridan iborat maxsus guruh tuzish. Bu jamoa texnik tajriba, ishbilarmonlik va o'zgarishlarni boshqarish ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

4. *Joriy imkoniyatlarni baholash va kamchiliklarni aniqlash:* Tashkilotning joriy raqamli imkoniyatlarini, jumladan, texnologiya infratuzilmasi, malakalari va jarayonlarini har tomonlama baholash zarur. Raqamli transformatsiyani qo'llab-quvvatlash uchun yaxshilanishlar zarur bo'lgan sohalarni aniqlash.

5. *Raqamli texnologiyalarga sarmoya kiritish:* strategik maqsadlarga mos keladigan va innovatsiyalar va samaradorlikni oshirishga yordam beradigan to'g'ri raqamli texnologiyalarga sarmoya kiritish lozim. Bunga bulutli hisoblash, ma'lumotlar tahlili, sun'iy intellekt va avtomatlashtirish vositalari kiradi.

¹ Buxoro davlat universiteti Amaliy matematika va dasturlash texnologiyalari kafedrasida dotsenti

6. Ta'lim va qo'llab-quvvatlash: xodimlarga raqamli davrda muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan raqamli ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam berish uchun o'quv dasturlari va resurslarini taklif qilish. Yangi texnologiyalar va jarayonlarga muammosiz o'tishni ta'minlash uchun doimiy yordam va ko'rsatmalar bilan ta'minlash.

7. Innovatsiyalar va hamkorlik madaniyatini rivojlantirish: raqamli transformatsiya tashabbuslarini ilgari surish uchun innovatsiyalar, tajribalar va hamkorlik madaniyatini rag'batlantirish. Xodimlar o'zgarishlarni qabul qilish va yaxshilash uchun g'oyalarni o'z hissasini qo'shish imkoniyatini his qiladigan muhit yaratish lozim.

8. Rivojlanishni o'lchash va monitoring qilish: Raqamli transformatsiya tashabbuslarining muvaffaqiyati va muvaffaqiyatsizligini kuzatish uchun asosiy ishlash ko'rsatkichlarini (KPI) yaratish kerak. Raqamli texnologiyalarning biznes natijalariga ta'sirini muntazam ravishda kuzatib borish va baholash, kerak bo'lgan vaqtda strategiyani o'zgartirish zarur.

Raqamli transformatsiya jarayonida yuqoridagi ishlarni bosqichma-bosqich bajarish va strategik yondashuvni qo'llash orqali tashkilotlar raqamli markazlashtirilgan va innovatsion kelajakka muvaffaqiyatli o'tishlari mumkin.

Barcha tashkilotlar ham raqamli transformatsiyani boshdan kechirayotganda bir qancha qiyinchiliklarga duch kelishlari mumkin. O'tish jarayonidagi asosiy qiyinchiliklarga quyidagilarni kiritish mumkin.

Tashkilotdagi o'zgarishlarga qarshilik natijasida xodimlar o'tish jarayonida yangi texnologiyalarni qabul qilishga yoki belgilangan jarayonlarni o'zgartirishga qarshi fikrda bo'lishi mumkin, bu esa raqamli transformatsiya tashabbuslarining muvaffaqiyatiga to'sqinlik qilishi mumkin. Bundan tashqari tashkilotlarda yangi raqamli texnologiyalarni samarali joriy etish va ulardan foydalanish uchun zarur ko'nikma va tajriba yetishmasligi mumkin. Tashkilotdagi eskirgan tizimlar va infratuzilma yangi raqamli texnologiyalar va jarayonlarni integratsiyalashda qiyinchiliklar tug'dirishi mumkin. Raqamli texnologiyalardan ko'proq foydalanish bilan tashkilotlar maxfiy ma'lumotlarni doimiy himoya qilish uchun ma'lumotlar xavfsizligi va maxfiylik masalalarini hal qilishlari kerak bo'ladi. O'tish jarayonidagi tashabbuslarni amalga oshirish, mablaglari cheklangan kichik tashkilotlar uchun qimmat resurslarni talab qilishi mumkin.

O'tish jarayonida tashkilot madaniyati raqamli transformatsiya harakatlarining muvaffaqiyatida muhim rol o'ynaydi. O'zgarishlarga qarshilik, hamkorlikning yo'qligi va bo'limlarning bo'shligi taraqqiyotga to'sqinlik qilishi mumkin. Raqamli transformatsiya tashabbuslarining uzoq muddatda kengaytiriladigan va barqaror bo'lishini ta'minlash doimiy muvaffaqiyatga erishish uchun juda muhimdir.

Bunday muammolarni bartaraf etish uchun tashkilotlar tomonidan raqamli transformatsiyaning aniq strategiyalari ishlab chiqilishi orqali mavjud to'siqlarni engib o'tishlari muhim rol o'ynaydi.

Tashkilotlar shuni anglab etishlari kerakki, raqamli transformatsiya bu biznes yuritishning mutlaqo yangi, innovatsion usuli bo'lib, faqatgina an'anaviy biznes usullaridan ko'ra samaraliroq va avtomatlashtirilgan yangi dasturiy ta'minot, texnologiyalar va jarayonlarni joriy etishdan iborat emas. Bu jarayon raqamli transformatsiya tashabbusini amalga oshirishda tashkilotlar odamlar o'zgarishlarga qanday munosabatda bo'lishlarini, bu mijozlar bilan munosabatlarga qanday ta'sir qilishini, xarajatlarni, biznes maqsadlariga qanday javob berishini hisobga olinadigan jarayondir. Bu jarayon tashkilotlarga o'z biznesini kelajak avlodga etkazish imkonini beradi va kompaniyalarga raqobatlashish va yangi sohalarda kengayish imkonini beradi.

Mavzuni o'rganish jarayonida shu narsa aniqlandiki, raqamli transformatsiya statistik ma'lumotlari tahliliga ko'ra, raqamli transformatsiya bo'yicha amalga oshirilayotgan barcha loyihalarning 70% tashkilot xodimlarning qarshiligi va rahbariyat tomonidan raqamli tizimga o'tish jarayonining qo'llab-quvvatlanmasligi tufayli muvaffaqiyatsizlikka uchraydi.

2023 yilda korxonalar duch kelgan raqamli transformatsiyaning asosiy muammolariga nazar tashlaydigan bo'lsak, bu transformatsiya tashkilotlarga innovatsiyalar yaratish va rivojlanish uchun

noyob imkoniyatlarni taqdim etgan bo'lsada, bu jarayonga tanqidiy nazar bilan qarash ijobiy natijalarga olib keladi. Raqamli transformatsiyaga o'zish jarayonidagi o'zgartirish strategiyasining etishmasligi har qanday yangi loyiha yoki amalga oshirish rejasini muvaffaqiyatsizlikka olib keladi. Bu jarayonda boshqarishning samarali usullaridan foydalangan holda muammolarni sababini aniqlash, barcha manfaatdor tomonlar va xodimlar bilan munosabatlarni o'rnatish orqali loyihani rejalashtirishni ko'rib chiqish kerak.

Xodimlar uchun yangi texnologiyalardan foydalanish murakkablik tug'dirishi va joriy texnologiyalar bilan integratsiyasi murakkab bo'lishi muammolarni keltirib chiqaradi. Bunday jarayonlar tashkilotlar tomonidan oldindan transformatsiya loyihasining dastlabki bosqichlarida ko'rib chiqishlari va eng intuitiv integratsiyalashgan tizimlarni izlashlari kerak. Yangi dasturiy ta'minotni tatbiq etish uchun tashkilotlar keng qamrovli amaliyotga xodimlarni o'rgatishlari va ularning ish samaradorligini doimiy ravishda qo'llab-quvvatlashlari kerak. Bu ularga samarali bo'lishga va asbobni tezroq o'zlashtirishga yordam beradi, bu ularga yangi jayaronlarga o'tishni osonlashtiradi.

Avvalambor korxonani raqamli jarayonda o'zgartirish bo'yicha harakat boshlanganda, muvaffaqiyatga erishish uchun malakali, yuqori samarali IT jamoasi kerak bo'ladi. Bu esa bugungi kunda ITning malakali mutaxassislarining etishmasligi hisobga olinsa, bu katta muammo bo'lib hisoblanadi.

Tashkilotlar duch keladigan muammolar orasida kiberxavfsizlik, ilovalar arxitekturasi, dasturiy ta'minot integratsiyasi, ma'lumotlar tahlili va ma'lumotlar migratsiyasi bo'yicha malakaning etishmasligi mavjud. Bunda tashkilotlar ushbu muammoni hal qilishda ishni Next Consulting kabi uchinchi tomon maslahatchilari va raqamli transformatsiya bo'yicha mutaxassislarga topshirishlari mumkin.

Aniq strategiyaning yo'qligi: raqamli transformatsiyadagi keng tarqalgan muammolardan biri aniq strategiya yoki yo'l xaritasining yo'qligi. Bu chalkashlikka, resurslarni behuda sarflashga va muvaffaqiyatsiz tashabbuslarga olib kelishi mumkin. *Masalan*, kompaniya hozirgi ehtiyojidan kelib chiqib, server uskunalarini sotib oladi, ammo kelajakda bu server kompaniya o'sib borish sur'atlarini ko'tarolmay qoladi, shunda yana server sotib olishga majbur bo'lishadi. Bunda mablag yana ko'p sarflanadi.

Ushbu muammoni hal qilish uchun tashkilotlar o'zlarining biznes maqsadlari va vazifalariga mos keladigan keng qamrovli raqamli transformatsiya strategiyasini ishlab chiqishlari kerak. Ushbu strategiya raqamli transformatsiyaga erishish uchun zarur bo'lgan bosqichlarni, jumladan, asosiy texnologiyalar, jarayonlar va zarur resurslarni aniqlashni ko'rsatishi kerak.

Xulosa.

Bugungi kunda raqamli transformatsiyaga o'tish jarayonida barcha tashkilotlar duch keladigan muammolarni yechish uchun birinchi navbatda puxta ishlab chiqilgan strategiyali yo'l xaritasi muhim rol o'ynaydi.

Raqamli transformatsiyaga o'tish davrida strategiyalarni ishlab chiqish uchun asos bo'ladigan bir qancha asosiy omillar mavjud:

1. Raqamli transformatsiya strategiyalarini ushbu maqsadlarga moslashtirish uchun tashkilotning umumiy maqsad va vazifalarini aniq tushunish muhimdir.
2. Tashkilotning hozirgi holatini, jumladan, uning texnologik infratuzilmasi, jarayonlari va imkoniyatlarini chuqur tahlil qilish takomillashtirishga muhtoj sohalar va raqamli transformatsiya imkoniyatlarini aniqlashga yordam beradi.
3. Raqamli transformatsiya jarayoniga asosiy manfaatdor tomonlarni, jumladan, xodimlarni, mijozlarni va hamkorlarni jalb qilish strategiyalarni ularning ehtiyojlari va istiqbollarni hisobga olgan holda ishlab chiqishga yordam beradi.
4. Mavjud texnologiya tizimlari va vositalarini, shuningdek, rivojlanayotgan texnologiyalarni baholash raqamli transformatsiya tashabbuslarini amalga oshirish uchun eng yaxshi yondashuvni aniqlashga yordam beradi.

5. Kiberxavfsizlik tahdidlari yoki ma'lumotlar maxfiyligi bilan bog'liq muammolar kabi raqamli transformatsiya bilan bog'liq potentsial xavf va muammolarni aniqlash ushbu xavflarni kamaytirish uchun strategiyalarni ishlab chiqishga yordam beradi.

6. Raqamli transformatsiya harakatlarining muvaffaqiyatini kuzatish va ta'sirini o'lchash uchun asosiy samaradorlik ko'rsatkichlari (KPI) yaratish strategiyalar samarali va biznes maqsadlariga mos kelishini ta'minlashga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Maltese, V. (2018). Digital Transformation Challenges for Universities: Ensuring Information Consistency Across Digital Services. *Cataloging & Classification Quarterly*, 56(7), 592-606.
2. Schwanholz, J., & Graham, T. (2018). Digital Transformation: New Opportunities and Challenges for Democracy? *Managing Democracy in the Digital Age: Internet Regulation, Social Media Use and Online Civic Engagement*, (pp. 1-7).
3. Saidovna T. G., Sadreddinovna S. M. Raqamli texnologiyalar yordamida innovatsion raqamli maktab modeli tashkil etish imkoniyatlari // *Development scenarios and alternatives in the modern society*. – 2023. – С. 94.
4. Турдиева Г. С., Шойимов А. С. Основные особенности и функции использования современных облачных служб в системе образования // *Вестник науки и образования*. – 2021. – №. 17-3 (120). – С. 52-55.

